

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **O. T.**, zastoupená JUDr. Marošem Matiaškem, LL.M., advokátem se sídlem Ověnecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 6. 2020, č. j. OAM-54-LE-BE01-VL16-PS-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 29. 7. 2020, č. j. 57 A 2/2020 – 21,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá**.
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á**.
- IV.** Ustanovenému zástupci žalobkyně JUDr. Maroši Matiaškovi, LL.M., advokátovi, **se p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 8228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně přicestovala do ČR nejdříve v říjnu 2018 na 3 měsíce a poté znovu v září 2019. Přicestovala jako turistka a v listopadu 2019 požádala o pracovní vízum, které nezískala. V ČR i přesto zůstala, a tedy poté pobývala bez zákonného cizinecko-právního titulu. Dne 30. 1. 2020 bylo rozhodnuto o jejím správním vyhoštění. To nerespektovala a v ČR nadále pobývala. Dne 6. 6. 2020 byla zajištěna policií ČR a poté 10. 6. 2020 podala žádost o udělení mezinárodní ochrany. Ministerstvo vnitra 16. 6. 2020 rozhodlo o jejím zajištění a stanovilo jeho trvání do 28. 9. 2020.

[2] Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí podala žalobu ke Krajskému soudu v Praze, který ji zamítl; rozhodnutí Ministerstva vnitra neshledal nezákonným.

II. Kasační stížnost žalobkyně

[3] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) předně namítá, že krajský soud měl zrušit rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost, neboť v něm zcela absentoval výrok o jejím zajištění, a to včetně odkazu na ustanovení zákona, podle kterého tak mělo být učiněno.

[4] Stěžovatelka dále namítá, že byla a je zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, (dále „zákon o azylu“), která neměla být zajištěna a že správní orgán vůbec neposoudil, zda je její zajištění možné, vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu (stěžovatelka trpí posttraumatickou epilepsií), o kterém od počátku věděl.

[5] Má dále za to, že správní orgán se dostatečně nezabýval alternativami k zajištění a že porušení rozhodnutí o správním vyhoštění nemůže samo o sobě vyloučit možnost užití těchto alternativ.

[6] Konečně stěžovatelka namítá, že stanovením doby zajištění na 110 dnů bylo fakticky zabráněno pravidelnému soudnímu přezkumu jejího zajištění.

III. Vyjádření žalovaného

[7] Správní orgán popírá oprávněnost námitek uvedených v kasační stížnosti a současně s nimi nesouhlasí, neboť neprokazují, že by správní orgán porušil ustanovení správního řádu či zákona o azylu a tvrdí, že rozhodnutí ve věci bylo vydáno v souladu se zákonem, proto na rozdíl od stěžovatelky nepovažuje napadené rozhodnutí za nesprávné či nezákonné.

[8] Správní orgán se s názorem krajského soudu plně ztotožňuje a z tohoto důvodu neshledává námitky uváděné v kasační stížnosti jako důvodné. Své rozhodnutí o zajištění a rozsudek krajského soudu považuje správní orgán za vydané v souladu se zákonem. Správní orgán má za to, že jak on, tak krajský soud se řádně vypořádaly s veškerými uvedenými skutečnostmi. Námitky v kasační stížnosti jsou nedůvodné a z velké části zcela totožné s námitkami uvedenými v žalobě, kterou se již zabýval krajský soud, jenž se k nim vyjádřil.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

IV.1. Výrok rozhodnutí žalovaného

[9] Stěžovatelka namítala, že rozhodnutí Ministerstva vnitra je nepřezkoumatelné, neboť zcela absentoval výrok o jejím zajištění včetně odkazu na ustanovení zákona, podle kterého tak mělo být učiněno a Krajský soud ho měl dle § 76 odst. 1 písm. a) s.ř.s. ex officio zkoumat a zrušit. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu se však opakovaně zabýval nedostatky ve specifikaci výroku správních rozhodnutí a spojuje je primárně s nezákonností ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s., nikoliv s nepřezkoumatelností pro nesrozumitelnost podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (viz usnesení ze dne 15. 1. 2008, č. j. 2 As 34/2006 - 73, č. 1546/2008 Sb. NSS, a usnesení ze dne 21. 2. 2017, č. j. 1 As 72/2016 - 48, č. 3539/2017 Sb. NSS, odst. 15). K tomu rozšířený senát v posledně citovaném usnesení dodal: „*Relevantní nedostatek výroku rozhodnutí ve věci správního trestání zásadně představuje vadu ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, mohlo-li mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé). Ve výjimečných případech pak může nedostatek výroku rozhodnutí založit vadu nepřezkoumatelnosti [§ 76 odst. 1*

pokračování

písm. a) s. ř. s.], kterou podle okolností musí soud zvednout i bez námitky. Soud totiž s ohledem na deficit správního rozhodnutí není s to vůbec přezkoumat rozhodnutí věcně, typicky proto, že nedostatek výroku nebyl zhojen dostatečným způsobem ani v odůvodnění správního rozhodnutí, odůvodnění je v rozporu s výrokem (příčemž tento rozpor nebude odstranitelný ani výkladem), event. pro naprostou nesrozumitelnost nebo vnitřní rozpornost výroku“ (odst. 17).

[10] Výrok v rozhodnutí Ministerstva vnitra není ani vnitřně rozporný, ani neodporuje odůvodnění napadeného rozhodnutí, a tak zbývá otázka, zda byly nedostatky výroku dostatečným způsobem zhojeny v odůvodnění tohoto rozhodnutí. V odůvodnění jsou rozebrány důvody, pro které žalovaný dospěl k závěru, že byl naplněn důvod pro zajištění žalobkyně podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Ostatně i ze žaloby je zjevné, že stěžovatelka i přes popsané vady výroku porozuměla, neboť v žalobě vznáší žalobní body proti svému zajištění, včetně právě polemiky s naplněním důvodu zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Vzhledem k tomu, že nedostatky výroku jsou vyváženy jasným a srozumitelným odůvodněním, rozhodnutí žalovaného není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., takže nebylo důvodu, aby se touto otázkou krajský soud zabýval z úřední povinnosti. Případnými nedostatky výroku se tak mohl zabývat pouze k uplatněné námitce, kterou však stěžovatelka nevznesla.

IV. 2. Stěžovatelka jako zranitelná osoba

[11] Dále stěžovatelka namítala, že byla a je zranitelnou osobou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu, která neměla být zajištěna, a že správní orgán vůbec neposoudil, zda je její zajištění možné vzhledem k jejímu zdravotnímu stavu (stěžovatelka údajně trpí posttraumatickou epilepsií), o kterém od počátku věděl. Při rozhodování o možné zranitelnosti stíhá povinnost řádně zjistit skutkový stav věci žalovaného. Stěžovatelka opakovaně upozorňovala, že trpí posttraumatickou epilepsií, a k tomu doložila propouštěcí zprávu z nemocnice ve Znojmě. Žalovaný tedy měl důvod se domnívat, že se může jednat o zranitelnou osobu, a aniž by se pokusil nějak dále zjišťovat skutkový stav věci, v odůvodnění svého rozhodnutí uvedl následující: *„Jmenovaná v průběhu provedených a výše popsaných řízení neuvedla nic, z čeho by bylo možné usuzovat, že je zranitelnou osobou, uvedla, že je zcela zdravá a v žádném z výše popsaných správních řízení nesdělila ani nijak nenaznačila, že by byla podrobena jakémukoliv násilí, které by z ní činilo zranitelnou osobu.“*

[12] Ani tato námitka stěžovatelky není důvodná. Žalovaný v rozhodnutí o „azylovém“ zajištění stěžovatelky v podstatných ohledech vycházel ze závěrů rozhodnutí orgánu Policie ČR o „cizineckém“ zajištění stěžovatelky ze dne 6. 6. 2020, č. j. KRPA-146090-14/ČJ-2020-000022-ZZC. Orgán policie se zdravotním stavem stěžovatelky zabýval jednak v souvislosti s kontrolou její totožnosti (popis záchvatu, k němuž u stěžovatelky mělo dojít), a to na str. 2 svého rozhodnutí, včetně uvedení, že neurologické vyšetření mozku provedené dne 5. 6. 2020 moderní zobrazovací metodou vyloučilo epileptický záchvat. Dále na str. 3 se touto otázkou orgán policie zabýval v rámci hodnocení jejího celkového zdravotního stavu. Zohlednil, že stěžovatelka občas podle svého tvrzení mívá takové záchvaty, podotkl však, že vyšetřením byl epileptický záchvat vyloučen. Žalovaný závěry orgánu policie převzal (viz pasáž na str. 1 rozhodnutí žalovaného) a zmínil zdroj svých převzatých závěrů. Na tom nelze spatřovat nic vadného, jelikož závěry z rozhodnutí orgánu policie nebyly do rozhodnutí žalovaného ničím zpochybněny a vycházely z dostupných a dostatečně konkrétních i odborně podložených informací o zdravotním stavu stěžovatelky.

[13] Ani propouštěcí zpráva Nemocnice Znojmo z 23. 11. 2018 výše uvedený závěr nijak nezpochybňuje. Z vyšetření provedených nemocnicí (viz zejména závěrečný odstavec zprávy, str. 11 spisu krajského soudu, viz ale i úvodní pasáže zprávy na str. 10 spisu krajského soudu)

neplyne nic, co by bylo v rozporu se zjištěním ze dne 5. 6. 2020 ani s celkovými závěry žalovaného. Stěžovatelka zřejmě čas od času trpí jakýmsi záchvaty provázenými ztrátou kontroly nad svým organismem, ovšem podle dostupných standardních vyšetření nejde o záchvaty epileptické. Je možné, že těmito stavy trpí v důsledku zhmoždění mozku po autohavárii. Osobu s takovou zdravotní poruchou, jež se čas od času projevuje ztrátou kontroly nad vlastním tělem, ale podle dostupných informací nevede k bezprostřednímu ohrožení života a lze ji velmi dobře stabilizovat poskytnutím lékařské pomoci, nelze bez dalšího považovat za osobu s vážným onemocněním ve smyslu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. Za tu by ji bylo možno u daného typu zdravotní poruchy považovat jen tehdy, vyžadoval-li by její zdravotní stav prakticky nepřetržité lékařské sledování a hrozilo-li by se značnou pravděpodobností, že nebude-li jí při záchvatu poskytnuta neprodleně specializovaná lékařská péče, může dojít k vážné újmě na zdraví či smrti. Zdravotní obtíže stěžovatelky naopak jsou takového typu, že může zcela bez problémů setrvat v zařízení pro zajištění cizinců, v němž je obvykle k dispozici rychle dostupná běžná lékařská péče.

[14] Závěr žalovaného, že u stěžovatelky nejde o zranitelnou osobu, je tedy správný, jakkoli mu lze vytýkat, že důvody tohoto závěru (na straně 3 až 4 jeho rozhodnutí) jsou poněkud obecné a nejsou dostatečně argumentačně spojeny s úvodní pasáží rozhodnutí, v níž se zdravotnímu stavu stěžovatelky věnoval.

IV. 3. Alternativy zajištění stěžovatelky

[15] Stěžovatelka také namítala, že správní orgán se dostatečně nezabýval alternativami k zajištění. Ani s tím nelze souhlasit.

[16] Žalovaný možné alternativy zajištění zvažoval na str. 3 svého rozhodnutí. Krajský soud se s nimi důvodně ztotožnil. Postačí ve stručnosti shrnout, že stěžovatelka od počátku svého pobytu v ČR zamýšlela zde pracovat, a když se jí nepodařilo k tomu získat patřičné povolení, pracovala ilegálně a ani poté, co k tomu byla důrazně vyzvána rozhodnutím o správním vyhoštění, se k odjezdu z ČR neměla. Pobývala na ubytovně v Praze zajišťované podle jejího sdělení osobou, jež organizovala její pracovní činnost. Jiný vztah než zájem pracovat k ČR nemá, nemá zde ani žádné vazby či zázemí.

[17] Je tedy zcela důvodné domnívat se, že pokud by nebyla zajištěna, tak jako v minulosti by se uchýlila do polosvěta cizinecké ilegální práce a seč by mohla, vyhýbala by se odhalení orgány cizinecké policie. Vyhlášení nouzového stavu by v tom s největší pravděpodobností nehrálo roli, neboť i předtím, než k němu došlo, stěžovatelka své povinnosti vycestovat nedostála, ačkoli na to měla k dispozici dostatečný časový prostor. Právě tento typ existence cizince na území ČR, tedy výkon ilegální práce v anonymním prostředí velkoměsta, opakované nerespektování pokynů vycestovat z ČR a snaha jak to jen půjde prodlužovat svůj faktický pobyt v ČR, vydělat při něm peníze ilegální prací a unikat pozornosti orgánů kontrolujících pobyt cizinců, je typickým důvodem pro zajištění cizince, tedy i – za splnění dalších podmínek, zde stanovených v § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu – žadatele o mezinárodní ochranu.

[18] Žalovaný ve svém rozhodnutí správně podotkl, že účelem zajištění žadatele o azyl je i zajištění efektivní kontroly nad průběhem řízení o žádosti o mezinárodní ochranu. Správně také na str. 4 rozebral, že žádost stěžovatelky o mezinárodní ochranu s největší pravděpodobností nebude mít úspěch, i když ji nelze kvalifikovat jako žádost zjevně nedůvodnou ve smyslu § 16 odst. 1 písm. h) zákona o azylu. I tato skutečnost posiluje důvody ve prospěch zajištění stěžovatelky, čemuž krajský soud správně přitakal.

pokračování

IV. 4. Efektivita soudní ochrany proti zajištění

[19] Důvodná konečně není ani námitka, že stanovením doby zajištění na 110 dnů bylo fakticky zabráněno pravidelnému soudnímu přezkumu. Samotná doba zajištění byla žalovaným přesvědčivě odůvodněna na str. 4 rozhodnutí žalovaného v odstavci, v němž bylo rozebráno, jaké dílčí kroky budou v řízení ve věci stěžovatelky pravděpodobně podniknuty a kolik času si vyžádají. Časový odstup mezi rozhodnutím o zajištění a prvním navazujícím rozhodnutím přezkoumávajícím, zda důvody zajištění trvají, který vskutku může dosáhnout i mnoha desítek dnů, ba i řady měsíců, je důsledkem zákonné úpravy v § 46a odst. 10 věty druhé zákona o azylu, podle níž *ministerstvo při vydání rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany poučí o jeho právu požádat o opětovné posouzení důvodů zajištění, a to po uplynutí 1 měsíce ode dne nabytí právní moci rozhodnutí ministerstva nebo, podal-li proti tomuto rozhodnutí žalobu, ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o žalobě.* Podle § 46a odst. 10 věty první zákona o azylu *ministerstvo po dobu platnosti rozhodnutí o zajištění a o prodloužení doby trvání zajištění zkoumá, zda důvody zajištění žadatele o udělení mezinárodní ochrany trvají.*

[20] Ve shodě s tím, co již vyslovil v rozsudku ze dne 16. 7. 2020, č. j. 6 Azs 99/2020 – 41, Nejvyšší správní soud stěžovatelce nemůže přisvědčit ani v tom, že by jí bylo upřeno právo na periodický přezkum zajištění. Jak shora citováno, podle § 46a odst. 10 zákona o azylu je žalovaný povinen po dobu platnosti rozhodnutí o zajištění zkoumat, zda důvody zajištění stěžovatelky trvají. Stěžovatelka je rovněž oprávněna požádat o opětovné posouzení důvodů zajištění, a to po uplynutí jednoho měsíce ode dne nabytí právní moci rozhodnutí žalovaného, respektive v jejím konkrétním případě ode dne nabytí právní moci rozsudku krajského soudu. Nejvyšší správní soud má vážné pochybnosti o ústavní konformitě důsledků této právní úpravy, která cizince staví před volbu, zda podat proti rozhodnutí o zajištění žalobu, čímž si oddálí možnost požádat o opětovné posouzení důvodů zajištění, či zda si upřít soudní přezkum rozhodnutí o zajištění, a moci tak dříve žádat žalovaného o opětovné posouzení důvodů pro zajištění (tyto pochybnosti vedly k podání návrhu Ústavnímu soudu na zrušení obdobné úpravy v § 129a zákona o pobytu cizinců v řízení sp. zn. 8 Azs 26/2018). Problém však leží v nastavení parametrů následného přezkumu zákonnosti trvání zajištění a nemůže ovlivnit rozhodování v řízení, jehož předmětem je rozhodnutí o prvotním zajištění stěžovatele, v němž aplikace ustanovení upravujících běh lhůt pro následný přezkum zákonnosti zajištění nepřipadá v úvahu (srov. vedle rozsudku č. j. 6 Azs 99/2020 – 41 i body 29 a 30 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2019, č. j. 6 Azs 170/2019 - 50, č. 3982/2020 Sb. NSS).

V. Závěr a náklady řízení

[21] S ohledem na výše uvedené proto Nejvyšší správní soud nedůvodnou kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ve věci rozhodl podle § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje o kasační stížnosti zpravidla bez jednání; důvody pro jeho nařízení neshledal.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Měl-li úspěch jen částečný, přizná mu soud právo na náhradu poměrné části nákladů.* Stěžovatelka byla v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšná, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o ní. Žalovanému, který by jako procesně úspěšný účastník řízení o kasační stížnosti právo na náhradu nákladů tohoto řízení měl, žádné takové náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

[23] Nejvyšší správní soud určil odměnu advokáta částkou 2 x 3100 Kč za jeden úkon právní služby (tj. převzetí případu a příprava zastoupení, podání kasační stížnosti) a dále 2 x 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů v souladu s § 11 odst. 1 písm. d), § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bodu 5 a 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, celkem tedy 6800 Kč. Protože advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna o částku odpovídající této dani, kterou je povinen odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, tj. o 1428 Kč. Celková částka odměny tak činí 8228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2021

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu